

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias
Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam,
Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quaestio 124. Ordinum mendicantium qui sint conservatores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61908)

Signanter porro, quod Cœnobium illud noviter constructum gaudere possit omnibus his privilegiis, immunitatibus, exemptionibus quibus non modò totus ille Ordo, sed etiam particularis aliqua ejusdem Ordinis domus, Ecclesia aut membrum gaudet & fruatur, ut sunt Inno. Papæ verba, fol. privileg. 6. tenoris sequentis.

Quodque omnibus & singulis alamanæ bassæ dicti Ordinis domibus & omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, libertatibus, exemptionibus, favoribus, indulgentiis nec non etiam literis Apostolicis eidem Ordini & aliis aliarum partium & ejusdem Ordinis domibus in genere concessis & pro tempore concedendis ipsi utantur, potiuntur & gaudent, ut potiri & gaudere liberè & licitè possint & valeant in omnibus & per omnia, ac si pro eisdem domibus alamanæ bassæ & ejusdem Ordinis specificè & expressè concessa fuissent.

Et quidem cum interminatione anathematis Alex. Papæ in hæc verba, fol. 14. 24 si quæ in futurum Ecclesiastica seu sæcularis persona hanc nostræ constitutionis paginam temerariè contravenire tentaverit, si non congrua satisfactione se emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat & à sacratissimo corpore & sanguine Domini nostri Jesu Christi fiat alienus, atque in extremo examine districtè ultionis subiaciat.

Conctis autem ejusdem Ordinis Dominici sepulchri sua jura & indulta servantibus sit benedictio & pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum boni operis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Nulli ergo liceat hanc paginam nostræ voluntatis, confirmationis & constitutionis infringere, aut ei ausu temerario contravenire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, iram & indignationem omnipotentis Dei & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus noverit se incursum.

Satius itaque est si admissio in diæcesim per ordinarium tali pacto vestita in primis per Pontificem, qui de exemptione potest disponere, corroboretur. Et quidem cum hac talis mica quaestioni huic coronidem impono.

QUAESTIO CXXIV.

Ordinum mendicantium qui sint conservatores.

SUMMARIUM.

1. Qui sint conservatores mendicantium.

2. Ordines

2. Ordines mendicantium plus Ecclesie profunt, quam alii status Ecclesiastici.
3. Affectus Pontificis in Ordines mendicantium.
4. Praeati Conc. Trid. decreta plerumque odio exemptionum in primum sensum contorquent, § nu. 9.
5. Ordinarii variis qui hic recensentur casibus, gravant exemptos.
6. Ordinarii quidam manibus pedibusque laborant, ut exemptos sua iurisdictioni subiciant.
7. Pontifex occurrit permultis ordinariorum excessibus, qui hic relati sunt.
8. Mendicantes Ordines sustinent pondus diei & astus.
9. Ordinarii sensum Conc. Trid. in suum compendium trahunt.
10. Mendicantes possunt in suis Ecclesiis concionari sine licentia Ordinarii.
11. Confessiones possunt audire tam intra quam extra eorum Ecclesias.
12. Admissus semel in una diocesi, necesse non est iterum approbetur.
13. Confessores Monialium qui degunt sub cura regularium, non tenentur examinari.
14. Lectores & graduati non subiciuntur examini.
15. Quid de ingressu Monialium quo ad Episcopos & de licentia non danda ingrediendi monasteria monialium Episcopis non subiecta.
16. Religiosi mendicantium utriusque sexus exempti a iurisdictione ordinaria processusque & sententia nullo modo subiecta.
17. Item iudici & eorum procuratores.
18. Ordinarius non potest interesse regimini Ordinis mendicantium nisi iuxta quatuordecim, ut neque etiam correctioni.
19. Correctio spectat ad superiorem conventum.
20. Ordinarius etiam se non intermisit rationibus iudicorum caenobii.
21. Habentes recursum ad ordinarium, possunt a suis superioribus puniri.
22. Superiores possunt criminaliter procedere contra religiosos, ac etiam ordinario inhibere, invocato etiam brachio saeculari.
23. Ordinarii non debent religiosi extra claustra degentes sub sua potestate recipere.
24. Bona regularium decadentium sua in habitu sive sine habitu, spectant ad Ordinem quem fuerunt professi.
25. Ordinarii uniones non debent impedire.
26. Regulares possunt exercere curam animarum.
27. Possunt campanas pulsare, missas celebrare, mortuorum corpora associare.
28. Quomodo novitiae sent examinandae ab Ordinariis ante professionem.
29. Cap. 8. sess. 23. Conc. Trid. nominem missae suo Ordinario posse ordinari, non habet locum in regularibus.
30. Mendicantes possunt Missas in quibuscumque Ecclesiis celebrare etiam diebus Dominicis, dum Parochialis Missa celebratur.
31. Concionare possunt in suis Ecclesiis.
32. Quilibet potest omni tempore divinis interesse in eorum Ecclesiis.
33. Et etiam Eucharistiam sumere, excepto

cepto tempora Paschatis.

- 34. In Festis Sanctorum ordinum & aliis diebus privilegiiati suspenduntur interdum ordinariorum.
- 35. Quod si questio fiat de procedentia.
- 36. Regulares ad curam animarum praefici non debent nisi praevio examine ordinarii.
- 37. Non tenentur ad quartam funerarium.
- 38. Nec quorumcumque eis legatorum.
- 39. Salvotamen iure sepulturae quod debetur parochis.
- 40. Sepultura debet esse libera.
- 41. Non tenentur ad contributionem pro seminario.
- 42. Nec ad decimas, primitias, subsidia charitativa quaecumque.
- 43. Nec ad aliqua onera tam ordinaria quam extraordinaria.
- 44. Etiam si sint in possessione solvendi.
- 45. Eleemosynas petere possunt.
- 46. Regulares delinquentes a suis superioribus puniuntur.
- 47. Nisi superiores negligentes sint, aut sit periculum scandali.
- 48. Epi. copi debent gratis dare licentiam construendi domos regularium, nec recusari potest nisi subsistente legitima causa superioribus explicanda.
- 49. Mandatum in die coena Domini facere & predicare possunt.
- 50. De privilegio sepulturae.
- 51. Testamenta absque praesentia parochi facta sunt.

- 52. Ad quas processiones compelli possunt.
- 53. Pontifex extinguit lites, & eas ad se advocat si qua suscitentur a iudicibus incompetentibus adversus regulares utriusque sexus.
- 54. Confirmantur & de novo conceduntur omnia privilegia qua decretis Concilii Tridentini expresse non contrariantur alia quam superius est dictum concessum & declaratum.
- 55. Etiam in favorem monialium.
- 56. Communicatio privilegiorum.
- 57. Extensa etiam ad moniales.
- 58. Clausula irritans adversus aliter iudicantes.
- 59. Deputantur iudices & privilegii huius executores.
- 60. Transumpta huius privilegii authenticantur.
- 61. Exemptio a contributione seminarum.
- 62. Caenobia regularium sunt seminarum.
- 63. Avocantur & extinguuntur lites.
- 64. Species Ordinum mendicantium.
- 65. Inhibentur quibuscumque sub penis arbitrariis.
- 66. Nulla exceptio huic gratia opponi potest.
- 67. Designantur varii iudices conservatores & executores.
- 68. Creditur transumpto.
- 69. Habet vim extravagantis.
- 70. Privilegium hoc post publicationem habet vim personalis intimationis.

T

Pri

Privilegium Pii Papæ Ordinibus mendicantium anno 1567. Kalendas Junii 17. concessum pro conservatoribus amplissimorum eorum privilegiorum eidem Ordinibus concessorum deputavit Generalem Ordinis sancti Hieronymi & curiæ causarum Apostolicæ Cameræ generalem auditorem. At idem Pontifex brevi suo declaratorio ejusdem privilegii majoribus favoribus mendicantium Ordines prosequendo longe pluribus & commodioribus conservatoribus eorundem Ordinum privilegia ampliavit, declaravit, atque confirmavit, concedendo eis pro conservatoribus non modò generalem curiæ causarum Cameræ Apostolicæ auditorem, sed & quarumcumque tam Cathedralium quàm Collegiarum Ecclesiarum Decanos, Præpositos, Archipresbiteros, Archidiaconos, thesaurarios & quoscumque alios in eisdem Ecclesiis dignitates obtinentes ubilibet & quibuscumque regionibus terris & locis existentes, qui & eorum quilibet per se vel alium seu alios privilegia eisdem concessa ubi & quando opus fuerit ac quoties pro parte alicujus ex Ordine requisiti fuerint autoritate Apostolica procedat ac faciat privilegiis pacifice frui & gaudere. Potèd quia utraque privilegiaria constitutio in favorem Ordinum mendicantium ac in eorum privilegiis participantium frequenter usui venire potest, hinc gratiam eorundem Ordinum qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum hanc utramque constitutionem hic exemplandam inserendamque existimavi.

Rationi enim congruit, ut cùm de aliorum privilegiis conservatorisque licetenus tractaverim ne mendicantium privilegiorum obliviscar, qui non peioris, sed melioris quàm alii conditionis esse debent, *Navar. conf. 6. num. 6. de appellat.*

Quippe quod mendicantium Ordo plus Ecclesiæ proficit, quàm clericorum secularium status, *Navar. conf. 1. de regularibus.*

Pius Episcopus servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Et si mendicantium Ordines qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum summo semper studio (etiam dum in minoribus esse sumus) amplexi sumus; ad summi tamen Apostolatus apicem (meritis licet imparibus) divina favente clementia assumpti dum in mente recolimus, facere non possumus quin eos propensiori charitate & paterno affectu amplectamur; ac exinde pro suis sanctis studiis honestisque laboribus proque salute animarum ab Apostolica Sede (cujus continuè pacem & dignitatem Ordinis ipsi fortiter tutati sunt) tam spiritualia quàm temporalia subsidia ornamentaque acciperint & accipiant, quibus & sancta sua officia ac vitam suam regularem facilius atque expeditius exequi & transigere possint, & cætera religiose personarum Ord-

Ordinesque alii exemplo ipsorum promptiores alacrioresque ad sua officia persolvenda reddantur. Hinc est, quod nos attendentes plerisque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis qui eosdem Ordines precipue tanquam fructiferos in agro Domini palmites & colere & adjuvare deberent, non solum id exequi, negligere, verum etiam Conc. Trid. decretis in pravam censuram reos, & eorum quemlibet variis afflicere incommodis & perturbationibus, eorumque privilegiis non modicum asserere gravamen conantur. Quidam enim Episcopi (ut accipimus) nolunt admittere, quosdam regulares ad prædicationem etiam in suis Ecclesiis faciendam, quamvis de eorum habilitate ad hujusmodi opus exercendum habeant testimonium à suis superioribus. Alii verò volunt, ut ne dum semel sed etiam plures in anno coram ipsis vel eorum vicariis Prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi (quam non nisi in scriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt. Alii etiam Episcopi maximam regularibus injuriam irrogare videntur, dum præter ordinem & consuetudinem absque ulla ratione quosdam rejiciunt & quosdam (pro eorum libitu) admittunt ad prædicationem hujusmodi habendam in locis suæ diocesis. Quorundam etiam locorum ordinarii quosdam religiosos probos viros & idoneos (etiam à suis superioribus approbatos) ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt non solum singulis annis, sed etiam plures in anno in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari. In aliquibus verò oppidis tam Episcopi seu eorum Vicarii quam Presbyteri curati nolunt ut Fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum (maxime si infirmitas est gravis) aut etiam sanorum in privatis illorum domibus vel alibi præterquam in suis Ecclesiis aut monasteriis possint accedere, nonnulli etiam audent confessiones monialium (qui pleno jure sub iurisdictione regularibus) examinare, cum tamen id minime per concilium decernatur, sicut & de fratribus qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum. Qui etiam in aliquibus partibus nituntur asserere seu facere ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in Ecclesiis mendicantium recipere, neque etiam in moniales tertiarias nuncupatas suorum Ordinum (ut aliqui asserunt) in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate (quoad sæculares duntaxat) juxta privilegia summorum Pontificum prædecessorum nostrorum Vicarii audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscumque quæcumque monasteria monialium etiam sanctæ Claræ ingrediendi, etiam si regularium curæ subdita sint. Quidam verò sub prætextu exquirendi voluntates puellarum ante professionem earum, volunt eas extrahere à monasteriis, & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas seu novitias de plerisque rebus interrogant neque necessariis, neque in decre-

to Concilii Tridentini desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali. Alii verò plerique noluerunt quosdam regulares aliarum diocesium in suis Ordinibus initiare, ac etiam à sui Ordinis Prælati approbato admittere noluerunt. Aliqui verò singulis dominicis diebus in suos parochianos ad sonum campanæ communicationem promulgant, ut non possint interesse missis, concionibus & divinis officiis nisi in propria parochia. Alii verò ipsis prohibent ut omnino in alia Ecclesia (etiam requisiti) non celebrent. Alii verò in aliquibus partibus in eorum Ecclesiis conciones sacræ scripturæ & sermones pro mortuis haberi nolunt, & si aliquid ipsis relictum fuerit ut ab ipsis Missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea usurpant, dicentes, quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt pastores. Alii verò sub excommunicationis lætæ sententiæ & exilii per decennium à diocesi pœna inhiuerunt ne Missæ in eorum Ecclesiis celebrentur in diebus festiuis antequam rector parochialis Ecclesiæ celebraverit. Alii etiam nolunt, ut dum prædicatio in Ecclesiâ cathedrali habetur, alibi prædicetur. Ac insuper in quibusdam locis omnem Ordinem & quietem perturbant, dum controversias jam diu sopitas & extinctas super præcedentia extantibus præferre voluerunt. Quidam etiam Episcopi volunt regulares à cura animarum excludi, & illam solis presbyteris sæcularibus committi. Quidam verò quædam funeralium extendere volunt etiam ad Missas, legatas & alia quæcumque, quæ domibus regularium relinquuntur. Alii autem volunt quartam partem omnium eorumque etiam pro ornamento Ecclesiæ, palliorum, planetarum, corticarum pannorum & eorum etiam quæ pro victu fratrum relinquuntur. Alii etiam in quibusdam partibus etiam volunt non solum jus sepulturæ solvi consecrati, quod semper solvitur, neque denegatur, sed etiam omne illud quod Ecclesiis ordinum ad eorum libitum partes dant, quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de novo solvatur, instantè conantur, impedientes ne aliter corpora defunctorum ad monasteria fratrum deferantur, unde in hoc maxime tam partes quam ipsos fratres gravari contingit. Aliqui verò etiam ex locis mendicantium qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in calu retinentiæ etiam pignus exigunt. Alii autem præfatos fratres ac moniales sub eorum cura degentes subsidium regium persolvere cogunt, cum multæ earundem monialium vix habeant pro earum victu & vestitu necessaria vitæ. Alii etiam in quibusdam partibus pauperes mendicantes elemosynas petere prohibent pro eorum duntaxat sustentatione, & si invenirent eos panem vel aliquid aliud simile pro amore D E I sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos gravi injuria & contumelia. Nonnulli verò Episcopi & Capitula Canonicorum pauperes

peres mendicantes tam fratres quam moniales suorum Ordinum, tam de redditibus honorum si quæ habent, quam de possessionibus, vineis, agris & aliis suis bonis quibuscumque non solum largitione fidelium sibi concessis, sed & aliis justis de causis ab eis acquiritis, ac pecuniis emptis sibi decimas ac primitias aliis respectu solvere cogunt. Alii autem ausi sunt inquirere & processus facere contra aliquos regulares intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspensio, non expectatâ suorum superiorum censurâ. Alii verò Episcopi monialium monasteria ingredi & illa ingrediendi licentias aliis concedere, & adversus illos processus formare, ipsorum Ordinum superioribus irrequisitis præsumunt. Alii verò ipsorum Ordinum superioribus irrequiritis præsumunt. Nonnulli verò frequentissime regulares citant & jurisdictioni suæ subijcere tentant, ac eorum conventum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos jurisdictionem vel potestatem exercent. Alii verò ipsos carceribus (absque causæ cognitione) mancipant, ac manibus pedibusque laborant ut regulares mendicantes suæ ditioni subijciant, & usque adeo se intromiserunt in gubernatione conventuum & in correctionibus fratrum, ut Provincialibus & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus aut ulla jurisdictione. Aliqui autem conventuum Priores & Guardianos rationes & computa facere cum syndicis conventuum hujusmodi prohibent, fratres quoque qui ad Episcopos hujusmodi recursum habent, à Prioribus & Guardianis præfatis castigari & puniri interduntur. Inhibent quoque Superioribus Ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac in ipsos imperium & brachium sæculare exercent. Alii verò ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosque sic permanere permittunt, eosque etiam in vitis suis Superioribus detinent. Aliqui verò bonorum ipsorum fratrum tanquam ad eos (si ex-bus defuncti fuerint) spectantium possessionem occupare præsumunt, & ad libitum religionis reversis, sua bona consignare nolunt, ac etiam uniones à sede prædicta aut alias rite factas de beneficiis Ecclesiasticis, impediant, & sibi relaxate debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt. Alii verò regulares campanas diebus festivis pulsare, vel eodem tempore quo ipsi celebrant, Missas celebrare nolunt. Aliqui etiam pro licentia danda edificandi quandam domum regularem, triginta vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt. Alii verò eos mortuorum corpora associare; alii autem illos cum parochis similia munera subire non permittunt, nisi major pars Canonicorum intervenerit. Alii verò mortuorum officia in regularium Ecclesiis peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorum moniales vel alias personas etiam in earum funere

funere parochus intervenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi parochus prius certum quid solutum fuerit, & si aliquem ipsi sci vetint in regularium Ecclesiis sepulturam elegisse, eum (ut dicitur) non ante ad illas adferre sinunt, quam ad Parochi Ecclesiam delatum, inibique officium peractum fuerit. Postremo vero testamenta sine presbyterorum praesentia fieri prohibent & si ipsi regularium relicta fuerit, id asserentes contra Concilii Tridentini canones esse, revocare omnino procurant. Ac propterea volentes praemissis ac aliis similibus excusibus & gravaminibus ex nostris pastoralis officii debito providere, attendentes etiam illos qui ovis diei & aeternae salutis tam in praedicationibus quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidie succurrunt, nisi etiam aliquantisper subleventur, facile fore ut oppressi a suis officiis omnino desistant, ne impofterum eis aliquod inferatur gravamen, Concilii Tridentini huiusmodi decreta quorum falsa seu minus vera intelligentia permixta irrepleverunt, quorumque declaratio non nisi ad nos spectat, modo & forma infra scriptis declarandum censuimus. Nos igitur motu proprio, ad alicujus instantiam, sed de mera deliberatione & ex certa scientia nolumus de quem omnibus regularibus etiam in suorum Ordinum Ecclesiis contradicentibus Apostolicae potestatis plenitudine declaramus, canonem *sessionis 24. cap. 4.* per ipsum praedicationis officium interdicatur, mendicantium Ordinum fratrum rati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere posse. Imò volumus quod in suis Ecclesiis quando eis placuerit licite & absque ullo impedimento vel contradictione etiam Episcopi (nisi ipse praedicaaverit) praedicare possit. Quod vero in *sessione 23. cap. 15.* circa confessiones a regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dicentium Ordinum fratres a praefatis suis, Generalibus vel ministris Provincialibus ad audiendas confessiones utriusque sexus Christi fidelium approbatos (non permissas) minime comprehendat, ita ut a confessionibus audiendis tam intra eorum Ecclesias & domos, quam extra minime prohibeantur, super hoc litteras felicis recordationis Pauli Papae IV. etiam praedecessoris nostri, concedentes eidem mendicantibus fratribus regularis observantiae posse confessiones secularium personarum etiam infirmarum, etiam extra domos & monasteria sua & ubilibet audire, approbando & de novo concedendo. Statuimus etiam, quod ille qui semel in una Diocesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem Diocesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari vel praesentari in dicta Diocesi debeat, tam quo ad praedicationes faciendas, quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro praedictis exigere vel recipere debeat. Confessores vero monialium qui degunt sub cura regularium, ab ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres, si debeant audire confessiones aliorum fratrum, examinari debeat. Lectores de super ex eisdem fratri-

fratribus & in Theologia graduati, qui cum licentia suorum superiorum ad gradum
 admitti fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones
 audiri quam praedicationis munus subitari, ab Episcopis minime examinentur. 15
 Cumque in honestum sit quemlibet in alienam messem falcem iniicere, cumque mo-
 nialium monasteria non nisi de Episcopi vel superioris licentia & in casibus necessariis
 aliquis ingredi praesumat in *sessione 25. canone 5.* prohibetur hoc tantum in illis mo-
 nasteriis locum habere volumus, quae ordinariis ipsis pleno jure subsunt in quibus
 casibus necessariis ipsi dare licentiam possint & non in aliis monasteriis. Ita ut in praefata
 non possint, prout in regulis earum seu de jure statuitur. Et eis aliquos processus 16
 ad versus moniales ipsas seu fratres hujusmodi propter ea seu alias ipsorum superiori-
 bus Ordinum irrequisitis quocumque modo formare aut facere posse omnino prohibe-
 mus, ita ut aliquam jurisdictionem seu aliud quodcumque dominium in moniales
 & fratres hujusmodi respective habere, exercere, aut exequi nullatenus possint aut
 debeant, imò illas & illos omnes ab eorum superioritate, dominio, jurisdictione &
 potestate eximimus & liberamus, prout eis concessum est per sua privilegia à sede
 praefata obtenta & ita praefati fratres & moniales sint exclusi à superioritate & jurif-
 dictione ordinariorum respective hujusmodi, ut etiam in illarum vel illorum syn-
 dicis aut procuratoribus deputandis vel in disponendis illorum facultatibus vel alia 17
 sibi non competentia facienda nullatenus non se intromittant; nec etiam ordinarii
 ipsi regulares praefatos citare & jurisdictioni suae subijcere, ac eorum conventus oc-
 cupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos jurisdictionem aliquam & potestatem
 exercere (ut praemittitur) aut ipsos carceribus mancipare & contra eos aliquid 18
 aliud facere possint ut suae ditioni subijciantur, neque etiam se intromittant ullo
 pacto aut aliqua ratione in gubernatione conventuum tam fratrum quam monia-
 lium hujusmodi, & illorum correctionibus, sed omnia ista & alia necessaria ad 19
 correctionem & gubernationem fratrum aut monialium hujusmodi & eorum Ge-
 neralibus ac ministris seu Provincialibus vel aliis eorum aut earum respective Superi-
 oribus etiam ratione computa faciendi cum syndicis conventuum hujusmodi
 omnino relinquuntur, nec ullo modo in praemissis & aliis fratres & moniales hu-
 jusmodi tangentes ordinarii praedicti per se vel alios intromittant. Fratres quo- 20
 que si contigerit eos ad hujusmodi ordinarios recursum habere à praefatis Gene-
 ralibus ministris & Provincialibus, Prioribus Guardianis, & aliis suis Superiori- 21
 bus, castigari & puniri posse & debere, neque ipsos ordinarios praefatos superiores pro-
 fuerit circa delictorum inquisitionem vel castigationem facere posse decerni- 22
 mus, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis. Inhibemus 23
 etiam

etiam ipsis ordinatis ne Fratres extra claustra degentes sub eorum protectione recipiant, eosque in vitis suis Superioribus detineant: Prohibemus quoque eisdem ordinariis, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum Fratrum, extra claustra suorum monasteriorum pro tempore degentium sive decedentium, & quantum in habitu sive absque habitu moriantur, volumus quod eorum bona mobilia & immobilia ad Ordinem quem professi sunt pertineant disponenda juxta constitutiones seu ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa præfati ordinarij occupare præsumant, imo hujusmodi & ad habitum religionis revertentium bona omnia monasterijs, ipsis cum ea quæ acquirunt monachus, de jure monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus. Ac ipsis ordinariis ne quacunque uniones etiam perpetuas beneficijs Ecclesiasticis seu illorum fructibus quin suum sortiantur effectum impediant omninò etiam prohibemus, & censuras Ecclesiasticas & alias penas per eos in contradiçtores pro tempore latis nullius esse roboris vel momenti similiter decernimus & declaramus. Insuper volumus, quod præfati regulares quibus curam animarum inest, possint per se ipsos juxta suorum Superiorum Ordinem aut alios vicarios seu capellanos seculares ipsorum regularium nutu amovibiles ab eis deputatos eorum deputatione vel amotione, neque alicujus part s fructuum configuratione pro præfatis capellanis seu vicariis secularibus si per tales curam exerceri contigerit, quibuscumque personis, ne impediant ipsos Fratres quando eis placuerit tam in diebus Dominicis & Festivis aut alijs totius anni temporibus campanas pulsare, & etiam tempore quo ipsi celebraverint, missas celebrare, nec non corpora mortuorum associare & illa per Fratres ipsos quando in Ecclesijs suis præfatis delata fuerint & absque præsentia rectorum Ecclesiarum hujusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum hujusmodi peragi posse: necessariamque præsentiam rectorum aut aliorum clericorum, qui infirmi libere sua possint condere testamentaria minime esse, ac ipsos regulares legata aut quævis alia sibi in testamentis relicta exigere & obtinere posse, neque aliquod jus in contrarium esse decernimus & declaramus, volumus etiam quod puellarum DEO dicendarum an scilicet conjuxta Concilium Tridentinum Episcopi vel eorum vicarii requisiti fuerint fieri possit, quibus elapsis amplius in hoc illis se intromittere non liceat, cujus occasione nec Episcopus nec ejus vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream & interrogationes alias quam eas quæ præfatis Concilium Tridentinum jubet eis fieri omninò prohibemus: ac similiter volumus quod

quod puellæ seu novitiæ ipsæ ad alias irrogationes respondere minime teneantur, *sessio 23. cap. 8.* neminem nisi à proprio Episcopo ordinari posse, statuens, in regulis locum non habere omnino declaramus, ita quod fratres hujusmodi aptitudinem sacros Ordines à quolibet antistite, gratiam & communionem Apostolicæ sedis habente (ordinarii loci minime requisitâ licentiâ) in locis seu do-
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

bus vitorum seu mulierum, quibus animarum per sonarum secularium cura im-
 net, nulli etiam ad nurum amovibiles inibi deputentur, nisi de ordinarij consensu
 prævio examine hujusmodi præcedentes ad curam hujusmodi admitti posse omnino
 volumus præfatos regulares. Quartam autem funeralium de qua *ss. 25, cap. 13.* in
 37 quaquã solvere teneantur monasteria quæ à quadraginta annis circa fundata existunt
 postquam concilium ipsum loquitur tantum de monasteriis ante annos quadraginta
 fundatis quæ ipsam quartam solvere consueverunt & ubi solvi consuevit id tantum
 eorã & aliorum quæ in aliquibus partibus deferri contigerit tempore quo de-
 functorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de missis seu legatis
 vel aliis fratribus ipsi seu monialibus hujusmodi relictis aut alijs quomodolibet
 donatis solvi debet, sicque intelligi concilij decretum quoad quartam hujusmo-
 di solvendam debere decernimus, ubi verò non est consuetudo solvendi quar-
 38 tam hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaramus. Nec ad
 quartam seu aliam partem omnium eorum quæ etiam pro ornamento Ecclesiarum,
 palliorum planetarum, cortinarum, pannorum & aliorum quæ dictis Ecclesijs re-
 linqui vel dari contigerit, etiam si pro victu fratrum aut alijs relinquatur ali-
 39 quid contribuere teneantur. Ac etiam jus sepulturæ solvi tantum consuetum Ec-
 clesijs Ordinum hujusmodi seu eorum fratribus alia quæcunque tribuantur seu
 elemosynas elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum seu
 40 jusmodi: nec propterea impediti debeant, quin possint defunctorum carpota
 præfata ad eorum Ecclesias tumulanda adferri facere. In honestum quoque esse
 41 censentes mendicantium Ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri,
 illos illorumque loca etiam si curam animarum habeant, ac quæcunque beneficia
 illis unita, ad contributionem pro seminatio, ad decimarum aliquarum solu-
 tionem, imò illos & eorum domos, monasteria, beneficia & loca quæcunque & ab
 illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros & præta-
 ac alia bona quæcunque, tam ad ipsos, quam ad moniales præfatos etiam largi-
 42 tione fidelium seu alijs justis de causis ab eis acquisita ac pecunis empta, vel alijs
 quomodolibet pertinentia minime teneri: illosque & illas à quibuscumque deci-
 43 mis, primitiis, quartis & alijs fructuum partibus, nec non subsidijs charitativis, etiam
 per nos concessis ad quorumcumque Regum, Principum & Dominorum tempora-
 raliū instantiam quæcunque etiam urgentissima & de necessitate exprimentia
 causa, ac etiam alijs quibuscumque oneribus, tam ordinarijs quam extraordina-
 riarum quarumcumque rerum tam pro victu, quam vestitu aut alijs sibi necessarijs
 rum quomodolibet etiam auctoritate Apostolica nunc & pro tempore impositis,
 ita ut penitus & omninò ad alicujus rei contributionem minime teneantur, om-
 ninò

minimè eximimus & liberamus, illosque & illas ad illos & illa etiam si saculares & alia
 personarum quæcunque in eas exigendi possessione fuerint, minimè teneri debere vo-
 lumus, nec sub cap. 12. sessione 25. comprehendi posse vel debere, decernimus.
 Quod vero de usu quæstorum eleemosynarum auferendo loquitur sessionis 21. cap. 5. 45
 id ad mendicantium Ordines nullo modo referri posse vel debere etiam decernimus,
 quin potius cum eleemosynis huiusmodi vivere cogantur, eis id facere liberum om-
 nino esse declaramus.

Quoniam verò ex nimia Episcoporum sibi irrogata auctoritate ipsi personas 46
 regulares suæ jurisdictioni subijcere omnino student, ac decreto concilii præfati
 sessionis 25. cap. 14. edito quo cavetur, quod si regularis intra claustra existens &
 extra ea ita notorie delinquerit, ut populo scandalosus sit, termino ab Episcopo
 præfignendo à suo superiore omnino puniatur, sin minus ab ordinario delin-
 quens puniri possit, consiliis, variis indebitisque gravaminibus regulares afficiant,
 ordinarios præfatos aliquid contra regulares in claustris degentes huiusmodi
 quovis prætextu occasione vel causa innovare non posse vel debere, nec aliquos
 propter manifestum scandalum & suorum Ordinum superioribus prius consul- 47
 tis & negligentibus, alioquin omnia & singula contra præmissa facta, gesta
 ac facienda, in futurum pro nullis & infectis habeantur. Licentias verò pro- 48
 construendis domibus regularibus quest. 4. cap. 25. sessionis nisi de ordinarii li-
 centia construi prohibeatur, gratis omnino dari & non nisi legitima subsistente
 causa (superioribus explicanda) illas recusari posse, nec non Fratres præfatos,
 etiam solos mortuorum corpora associare, ac mandatum in die cœnæ Domini
 sicut solitum in Ecclesiis seu domibus fratrum cujuscumque Ordinis prædictorum 49
 solemniter facere, & prædicta die prædicare, hora quæ eis videbitur, nec per
 locorum ordinarios aut rectores Ecclesiarum seu alios quoscumque prohiberi
 posse etiam decernimus & declaramus. Mandantes etiam universis locorum or- 50
 dinariis, ne mortuorum officia agere rectores parochialium in Ecclesiis ipsorum
 fratrum, contra illorum voluntatem, permittant. Ac moniales dictis fratri-
 bus subditas vel personas sepulturam in eorum Ecclesiis eligentes (nulla so-
 luta parochia portione) sepelire, vel si fratres ad mortuorum corpora associanda
 vocati fuerint, illa absque fratrum huiusmodi præsentia sepelire facere audeant vel
 præsumant. Cumque maxime deceat liberam esse cujuscumque testantis voluntatem, 51
 pravum illum usum parvo adhuc tempore (ut præfertur) introductum, per quem
 testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdiciuntur, omnino abro-
 gamus. Postremo quod cap. 13. sess. 25. cautum fuit, quod omnes tam cle- 52
 rici quam regulares quicumque ad publicas processiones vocati accedere com-
 pellantur, id quod ad fratres præfatos de illis tantum processibus intelli-
 gi vo-

gi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquorum locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indigentur, quod etiam de illis conventibus (qui collegia nuncupantur) minime intelligimus volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in choro cantent nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent. Præterea

73 Fratres seu moniales aut eorum aliquos super præmissis vel aliquo eorum coram quocunque seu quibuscunque, iudicibus etiam caularum palatii Apostolici auditoribus &c. sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus tam in Romana curia quam extra eam ubilibet lites respectiue pendant: nos litem seu lites & causam vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam & illas quarum statum ac nomina & cognomen famus & extinguimus, ac partibus perpetuum silentium deluper imponimus. Ac

74 immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, fauores & gratias quæ decretis Concilii Tridentini aliâs quam ut superius est dictum concessum & declaratum non contrariantur, expresse eisdem Fratribus, nec non monialibus quibuscunque & sororibus tertii Ordinis prædictorum Ordinum respectiue Ordinibus ac illorum Ecclesiis domibus & personis etiam viuæ vocis oraculo in genere vel in specie tam per piæ R. e. cor. me. Eugenium IV. Sixum IV. Leonem X. Paulum III. ac dictum Paulum IV. & Pium etiam IV. quam alios quoscunque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros ac nos & sedem eandem quomodolibet concessa, confirmata & innovata: nec nostris & prædecessorum nostrorum nomina & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum (nihil penitus omisso) de forma in illis tradita obseruata inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter exhibitis & confirmamus, illisque perpetuæ & inuolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuolabiliter obseruari debere, ac fratribus, superioribus & personis Ordinum huiusmodi, nec non aliis quibuscunque quos illa concernunt suffragari debere seu posse volumus. Nec non privilegia, immunitates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, fauores & gratias tam spirituales, quam temporales modo & forma quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis & extensionis active & passive inter se & alios quoscunque Ordines respectiue de novo concedimus, illaque omnia & singula ad domos & loca quæcunque dictorum mendicantium Ordinum & monialium quatuorcumque ac sororum de tertio Ordine nuncupatarum in congregatione viventium, dictorum Ordinum (ut præfertur) hæcenus recepta & impostertum recipienda. Nec non eorum personarum & bona etiam si privilegiorum & aliarum gratiarum præfatorum authentica o-

gina-

rigio illa propter temporis antiquitatem vel varias urbis ruinas deperdita existant
 (cum modo de eis alias legitime constet) extendimus & ampliamus. Et sic in præ- 58
 missis omnibus & singulis per quoscunque iudices & personas quavis auctoritate
 fungentes etiam Cardinales & auditores præfatos, sublatæ eis & eorum cuilibet
 quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri
 debere, nec non quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel 59
 ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quocirca dilectis fi-
 lis nostro Prædicatorum Cardinali protectori & sancti Hieronymi generali Ordini
 ac curiæ causarum Camere Apostolicæ etiam generali auditore nunc & pro
 tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel
 quæcunque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem fratrum aut
 monialium vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti solemniter publicantes, eis-
 que in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant (auctoritate no-
 dita) præfatas & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos lit-
 teræ ipsæ concernunt, pacificè frui & gaudere non permittentes, eos vel aliquem
 eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscunque (etiam locorum ordi-
 narios) quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles
 per censuras & pœnas Ecclesiasticas aliasque opportuna juris remedia (appellatione
 postposita) compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus cen-
 suras & pœnas ipsas (etiam iteratis vicibus) à gravando & interdictum Ecclesiasti-
 cum apponendo, invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis,
 non obstantibus præmissis & aliis Apostolicis, nec non in provincialibus & syno-
 dalibus conciliis editis generalibus & specialibus constitutionibus & ordinationibus
 Apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate
 alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris
 Apostolicis eisdem Episcopis & quibusvis aliis personis sub quibuscunque tenoribus
 & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficaciori-
 bus & insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis in genere vel specie, etiam
 motu simili ac aliis quomodolibet concessis, approbatis & innovatis. Quibus om-
 nibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenori-
 bus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales
 idem importantes mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exqui-
 sita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum (ni-
 hil pœnis omisso) & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus ex-
 pressis & insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris hac vice duntaxat
 specialiter & expresse derogamus. Nec non omnibus illis, quæ in litteris confirma-
 tionis & innovationis privilegiorum eorundem alii, eisdem Paulum IV: & Pium
 etiam

etiam IV. prædecessores nostros prædictos Ordini Fratrum Minorum hujusmodi concessorum concessum est non obstare, contrariis quibuscunque, aut si locorum ordinariis vel quibusvis aliis communitate vel divisiim ab Apostolica sic Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicati non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quia difficile foret earundem præsentiarum litterarum notitiam ad quascunque personas pervenire, ut ubique illis præsentare, etiam motu & scientia similibus volumus & decernimus, quod transumptis earundem præsentiarum litterarum (etiam per impressionem factis) manu alicujus notarii publici subscriptis aut sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis quemadmodum adhiberetur præsentibus litteris originalibus (si præsentarentur ubique) adhibeatur tam in judicio quàm extra illud plena & indubitata fides. Nulli omnino ergo hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, avocationis, cassationis, impositionis, approbationis, confirmationis, adjectionis, concessionis, extinctionis, ampliationis voluntatis & derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ ad sanctum Petrum anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, 17. Kalen. Julii, Pontificatus nostri anno secundo.

Ca. Glorierius

H. Cumin.

Registrata apud Casarem Secretarium.

BRB

B R E V E

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI PII
Papae Quinti.

Super declaratione Ordinum Mendicantium.

PIUS PAPA V. AD PERPETUAM REI
memoriam.

Romanus Pontifex, tam universalis Christianae, quam singularum ejus religionum praecipuus defensor, omnibus illarum incommodis pro sui Pastoralis officii debito libenter occurrit, & eorum indemnitati salubribus juxta temporum morumque exigentiam declarationibus & aliis remediis consulere solet opportunis, sanè licet dilecti filii omnium mendicantium Ordinum fratres à contributione seminarii clericorum in qualibet civitate secundum ejusdem concilii formam erigendi per Tridentini concilii decreta eximantur. Nosq; inter alia eisdem mendicantiis hujusmodi concessa privilegia, eos & eorum quemlibet tam à seminarii hujusmodi contributione, quam subsidio quomodo libet, nec non decimis quibuslibetque & certis aliis oneribus Apostolica autoritate similiter exemimus & liberaverimus, eosq; ad illorum omnium contributionem nullo unquam tempore cogere & compelli posse decrevimus. Cùm tamen sicut non sine animi nostri molestia nuper accepimus, nonnulli locorum ordinarii & forsan in Provincialibus Conciliis eo forsan in praetextu, quod Ordinum mendicantium fratres hujusmodi bona stabilia ex indulta seu dispensatione Apostolica retinere possunt & propterea mendicantes revera non sint, eos ad seminarii subsidii, decimarum & aliorum onerum hujusmodi contributionem cogere forsan praesumpserunt & in dies praesumunt in grave ipsorum onerum gravamen & praesudicium non modicum. Nos animo revolventes, eos ex fructibus bonorum hujusmodi varias Reipublicae Christianae utilitates afferre, cùm ex ipsis varios magistros & Doctores manu teneant, & quorum doctrina ipsorum Fratres novit eruditi postmodum effecti, gregem dominicum & praedicationibus suis, orationibus, aliisque innumetis pietatis operibus juvent & pacant, eorumque domos non minus, imò magis quam ea quae per ordinarios erecta sunt seminaria vocari posse & propterea mendicantium nomen amittere nullo modo debere, volentes idcirco omnem dubitandi materiam amputare, omnes & singulos mendicantium Ordinum Fratres hujusmodi ac eorum singulis à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis senten-

tiis, censuris & pœnis à jure & ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat contumendum harum serie absolventes & absolutos fore censentes, nec non quorumcumque litium & causarum coram quibusvis iudicibus & ubicunque quomodolibet pendentium status & merita nominaque, & cognomina, iudicum & colligantium, nec non quorumcumque privilegiorum, inultorum, exemptionum & immunitatum eorundem Ordinum mendicantium fratrum hæcenus quomodolibet concessorum tenores præsentibus pro expressis habentes, lites quoque & causas præfatas ut præfertur pendentes ad nos harum serie ad vocantes, illaque peritus extinguentes & colligantibus huiusmodi perpetuum super præmissis litem imponentes Motus proprio non ad ipsorum fratrum vel alicujus eorum Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia ac de Apostolica potestate plenitudine omnes & singulos, Quatuor mendicantium Ordinum, ut sancti Dominici, sancti Francisci ac Eremitarum sancti Augustini, nec non Carmelitarum, & quos etiam recenseri volumus servorum Beatæ Mariæ nominibus comprehensos fratres, eorumque domus, monasteria & loca etiam si in communi propria bona tam mobilia quam immobilia & stabilia ac alia quocunque possederint, mendicantium vocabulo & omnibus & singulis mendicantium privilegiis eis quomodolibet concessis uti posse & debere, nec super præmissis ullo unquam tempore molestari posse autoritate Apostolica per præsentia res statuimus & declaramus: ac tam Concilii Tridentini, quàm omnia & singula alia decreta statuta, ordinationes, privilegia & jura de mendicantibus loquentia ad omnes & singulos Ordines præfatos eorumque domos & loca, etiam propria bona in communi tamen retinentes extendimus & ampliamus, illaque de illis loqui etiam autoritate præfata per easdem præsentibus declaramus. Ac in super eisdem ordinariis & quibusvis aliis tam Ecclesiasticis quam secularibus quavis autoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & aliis a bitrio nostro moderandis pœnis similiter per præsentibus mandamus, ut si quod per eos tam nostro quam prædecessoris nostri temporibus tam ratione seminarum, subsidii & decimarum, quàm aliorum onerum huiusmodi exactum fuit, id totum eisdem fratrum omni mora & dilatione postpositis restituant, districtive inhibentes eisdem locorum ordinariis ceterisque personis tam Ecclesiasticis quam secularibus quavis autoritate fungentibus & cujusvis dignitatis, gradus & conditionis existentibus, ne eosdem mendicantium Ordinum fratres præfatos bona huiusmodi retinentes, quovis prætextu super seminarum, subsidii & decimarum contributione molestare, inquietare vel perturbare audeant vel præsumant. Decernentes quoque præsentibus litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu notari vel in pugnantem nullam

nullatenus posse, minusve sub quibusvis similibus & dissimilibus gratiarum re-
 vocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus & aliis contrariis
 dispositionibus, tam per nos, quam etiam successores nostros quomodolibet ac
 cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus & in-
 solitis clausulis irritantibusque decretis pro tempore factis & faciendis, quorum-
 cumque tenoris existant includi, sed illis non obstantibus in suo robore & effica-
 cia persistere, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, re-
 novari & plenarie reintegratas, etiam sub datum etiam per ipsos eligendas de
 novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis & intentionis nostrae esse,
 & ad hoc ut perpetua firmitate subsistant, vim validi & efficaci contractus inter
 sedem Apostolicam & praefatorum ordinum Mendicantium huiusmodi fratres
 habere debere, sicque per quoscumque iudices & commissarios quavis autoritate
 fungentes, etiam causarum palatii Apostolici auditores ac sanctae Rom. Eccles.
 Card. sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi fa- 67
 cultate & autoritate iudicari debere: irritum quoque & inane quicquid secus fu-
 erit per his a quoquam quavis autoritate scienter vel ignoranter contigerit attempta-
 ti, Quocirca dilectis filiis curiae causarum Camerae Apostolicae Generali audito-
 ri nec non quorumcumque tam cathedralium quam collegiarum Ecclesiarum
 Decanis, praepositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, thesaurariis & quibusvis aliis
 in eisdem Ecclesiis dignitates obtinentibus cuilibet & in quibuscumque regio-
 nibus, terris & locis existentibus per praesentes motu simili mandamus, quatenus
 ipsi & eorum quilibet per se vel alium seu alios praesentes litteras & in eis con-
 tenta quaecumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum fra-
 trum vel alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in praem-
 issis efficaciis defensionis praesidio assistentes faciant autoritate nostra eosdem
 fratres & eorum singulos praemissis omnibus pacifice frui & gaudere, non per-
 mittentes eos vel eorum quempiam super illis quomodolibet indebitè mole-
 stari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras, poenas Ec-
 clesiasticas atque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita com-
 pescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus,
 sententias, censuras, & poenas ipsas etiam aggravando, invocato etiam ad hoc
 si opus fuerit auxilio brachii saecularis. Non obstant. fel. re. Bonifacii Papae VIII.
 praedecessoris nostri de una, & concilii generalis de duabus dietis, dummodò ul-
 tra tres dietas quis vigore praesentium ad iudicium non extrahatur, & aliis Apo-
 stolicis, nec non in provincialibus & synodalibus conciliis editis specialibus vel
 generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confir-
 matione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudini-
 bus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque teno-
 ribus

ribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibus & aliis decretis in genere vel in specialibus etiam motu simili & ex certa scientia ac Apostolica potestate plenitudine, ac alias quomodolibet etiam consistorialiter concessis, approbatis, confirmatis, & expressis innovatis. Quibus omnibus etiam de illis illorumque totis tenoribus specialibus, specifica & expressa mentio seu aliqua alia exquisita forma ad hoc tenenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita observata inserti forent presentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit sedes indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possunt per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod presentium transumptis, manu alicujus notarii publici subscriptis aut alicujus prelati vel in dignitate Ecclesiastica constituti sigillo munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quod eisdem presentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Quodque presentes in valvis Cancellariæ Apostolicæ & Basilicæ principis Apostolorum de urbe, nec non in acie campi flore per aliquem ex cursoribus nostris publicè & inter extravagantes constitutiones perpetuo valituras conscribantur, ac postquam publicatæ fuerint, plenam & indubiam fidem faciant, nec non omnes & singulos illas concernentes perinde ligent ac si essent personaliter intimatæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris de prima Octobris M, D, LXII. Pontificatus nostri anno secundo.

Io. Alf. Naldi.

A. Catorius.

ANNO à nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Indictione decima, die vero decima sexta mensis Octobris, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri D. Pii divina providentia Papæ Quinti anno ejusdem secundo retroscriptæ literæ in forma brevis affixæ & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis ut motus est, per me Alexandrum Astancollum præfati sanctissimi D. N. Papæ cursorum.

Idem Cursor

Philippus Cappus Magister Curis.

Nos Joannes Baptista Cicada, miseratione divina S.R.E. Presbyter Cardinalis titulo sanctæ Agathæ omnibus & singulis præsens literarum Apostolicarum confessionis, declarationis, confirmationis & voluntatis sanctissimi D. Pii divini providentia Papæ quinti in favorem Mendicantium impressum transcriptum visuris, lecturis, pariter & audituris notum facimus & in verbo veritatis attestamur, qualiter eum supra dictis originalibus Apostolicis literis que non callas, non abolitas, nec in aliqua sui parte suspectas vidimus & cum premisso transcripto auscultavimus concordant. In quorum omnium fidem & testimonium ad instantiam R.P. Christophori Patavin, ordinis Eremitarum sancti Augustini Prioris Generalis has presentes nostras attestationis litteras etiam impressi, & nostri soliti sigilli (quo in similibus utimur) impressione communici & per notarium infra scriptum subscribi fecimus.

Actum & datum Romæ in ædibus nostris, anno à nativitate Domini 1568. in dictione decima, die vero 3. Aprilis Pontificatus ejusdem sanctissimi D. N. Pii Papæ quinti anno tertio.

*Pro D. Felice de Romacelis Notarius cui Illust. ac Reverendi s.
PP. Io. Lucas Romerius subscripsit.*

Ego Hieronymus Comes de Portia attestor & affirmo, hoc superscriptum sigillum esse sigillum Reverendiss. & Illustrissimi Cardinalis Cicada, tunc nuncupati Cardinalis S. Clementis, quod ex litteris circa ipsum sigillum impressis apparer, in quorum fidem manu propria scripsi & subscripsi & hoc ex experientia quam per multos annos habui in urbe.

Hieronymus Comes de Portia manu propria scripsi.

*Actum Monaci in S. Francisco
10. Novembris. 1576.*

Originale servatur Monaci in S. Augustino.

X x 2

QU. E.